

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

2 juli 2001 OWB/AI/01/25266

Voortgang BPRC

Met deze brief wil ik u informeren over de uitvoering van de besluiten t.a.v. het Biomedical Primate Research Centre (BPRC), die ik in mijn brief van 27 april 2001 aan de Tweede Kamer heb aangeboden.

In de brief van 27 april 2001 (Kamerstuk nr. 27 400 VIII nr. 75) heb ik de Tweede Kamer geïnformeerd over mijn standpunt inzake het KNAW-advies over onderzoek met niet-humane primaten (apen). In deze brief heb ik naar aanleiding van dat advies drie conclusies getrokken.

1. Het onderzoek met chimpansees in Nederland moet worden beëindigd;
2. Het onderzoek met kleinere apen is helaas nog noodzakelijk, doch dient in omvang te worden teruggebracht, waarbij tegelijkertijd het onderzoek naar de alternatieven voor dierproeven gestimuleerd moet worden;
3. Bij de uitvoering van de besluiten zullen de betrokken dierenbeschermingsorganisaties betrokken worden.

Bij de beleidsbepaling ten aanzien van de toekomst van het BPRC heb ik mij geconcentreerd op de volgende problemen.

- De pensionering en uitplaatsing van de chimpansees;
- De huisvesting en omvang van de resterende apenkolonie;
- Positionering van het BPRC.

Naar aanleiding van de hierboven genoemde brief van 27 april 2001 zijn door de fracties van PvdA, VVD, D'66, ChristenUnie vragen gesteld. Voor de beantwoording van deze vragen is specifieke informatie vereist die thans wordt verzameld. De beantwoording zal binnen enkele weken plaatsvinden.

OWB/AI/01/25266

1. De pensionering en uitplaatsing van de chimpansees

Onderzoek met chimpansees is, conform het KNAW-advies, niet meer aan de orde. Op basis daarvan meen ik dat mijn conclusie om het onderzoek met chimpansees en andere homonoïde primaten (mensapen: chimpansees, bonobo's gorilla's orang-oetans) te stoppen, wettelijk zou moeten worden verankerd door een aanpassing van de Wet op de Dierproeven. Ik zal daarvoor binnenkort de benodigde stappen ondernemen.

Wanneer er in Nederland een verbod van kracht is voor het doen van onderzoek met mensapen, dan is het logisch dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat Nederlandse onderzoekers met gebruikmaking van Nederlands belastinggeld participeren in dergelijk onderzoek elders. Ik zal in gesprek treden met de Nederlandse onderzoeksorganisaties die op dit punt een eigen verantwoordelijkheid bezitten.

Vooruitlopend op nadere besluitvorming is het onderzoek met chimpansees in het BPRC gestopt, in die zin dat er op mijn verzoek sinds het najaar 2000 geen nieuwe verplichtingen meer zijn aangegaan. In het KNAW-advies werd aanbevolen dat het onderzoek naar een vaccin voor het Hepatitis C virus nog zou worden afgerond. Volgens het BPRC gaat het om de laatste fase van een uitgebreid meerjarig, Europees onderzoek. Hiervoor zouden maximaal 6 chimpansees moeten worden ingezet voor een periode van maximaal drie jaar. Afbreken van dit onderzoek zou voor het BPRC een forse financiële claim inhouden en kan bovendien betekenen dat de introductie van een nieuw Hepatitis C vaccin lang op zich laat wachten. Ik zal nagaan welke gevolgen precies aan het afbreken van dit onderzoek verbonden zijn.

De chimpanseekolonie van het BPRC bestond in 1999 nog uit 136 apen. Per 20 juni 2001 bedroeg het aantal 105. Van deze 105 dieren zijn voor de uitplaatsing van 46 apen afspraken gemaakt met bonafide dierentuinen. Van de resterende 59 apen zijn er 26 met HIV/Hepatitis C geïnfecteerd. Voor de andere 33 apen (26 + 33 = 59) moet nog een oplossing worden gevonden. Aan zowel het BPRC als aan de Stichting AAP, die ik nauw betrokken heb bij het overleg tussen OC&W en de dierenbeschermingsorganisaties heb ik gevraagd om voor de resterende 59 apen een uitplaatsingsplan op te stellen. Het gaat hierbij dus om een plan voor de uitplaatsing van 26 HIV/Hepatitis C geïnfecteerde chimpansees en 33 niet-geïnfecteerde chimpansees. Na beoordeling van deze plannen zal ik in overleg met het BPRC, die eigenaar is van de chimpansees, een nader besluit nemen en de Tweede Kamer hierover informeren.

Het uitplaatsen van HIV-geïnfecteerde chimpansees, naar een minder besloten omgeving kan een aanzienlijk risico voor de gezondheid van de directe omgeving van deze apen inhouden. Hoewel geïnfecteerde

OWB/AI/01/25266

chimpansees zelf geen ziekteverschijnselen vertonen, zijn zij wel in staat om mensen te besmetten. De vraag doet zich daarom voor of het verantwoord is de chimpansees buiten het BPRC te plaatsen. Voor het geval dat het gezondheidsrisico voor mensen het niet toelaat om de geïnfecteerde chimpansees uit te plaatsen, heb ik het BPRC gevraagd om een voorstel te doen om een zelfstandige rechtspersoon op te richten die juridisch geheel los staat van het BPRC. Het onderbrengen in een eigen rechtspersoon schept voldoende waarborgen voor de chimpansees, die dan op het BPRC-terrein zouden worden gehuisvest, dat zij niet meer voor onderzoek zullen worden ingezet. Over mijn besluiten ten aanzien van deze plannen zal ik de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk informeren.

2. De huisvesting en omvang van de resterende apenkolonie

Om de verbetering van de huisvesting binnen het door mij beschikbaar gestelde financiële kader van NLG. 15 mln. zo optimaal mogelijk uit te werken heb ik een begeleidingscommissie voor de verbetering van de huisvesting ingesteld. Binnenkort zal deze begeleidingscommissie een voorstel presenteren op welke wijze de huisvesting van de apen bij het BPRC significant kan worden verbeterd. Ik verwacht overigens dat na de zomer met de daadwerkelijke bouw kan worden begonnen.

Het aantal proefdieren dat door het BPRC gebruikt wordt is een centraal thema in de besluitvorming over de voortzetting van het BPRC. Thans bevinden zich in het BPRC ruim 1500 apen (exclusief de chimpansees). Gelet op het KNAW-advies, betekent dit dat de aantallen proefdieren drastisch kunnen afnemen. Het BPRC heeft toegezegd om binnen enkele weken een conceptbedrijfsplan te presenteren waarin onderbouwd wordt wat het minimale aantal apen is waarmee het BPRC haar wetenschappelijke onderzoekstaak kan verrichten.

Hiermee is nog niet de vraag beantwoord of het door het BPRC voorgestelde bedrijfsplan vanuit ethisch en maatschappelijke oogpunt de toets der kritiek kan doorstaan. Met de betrokken dierenbeschermingsorganisaties heb ik afgesproken dat zij een aantal onafhankelijke experts op het gebied van proefdierkunde zullen benaderen om een oordeel over het bedrijfsplan te laten geven.

3 Positionering van het BPRC

Gelet op het feit dat onderzoek met apen alleen dan mag plaatsvinden als het het verbeteren van de volksgezondheid het centrale doel is en er geen alternatieven voorhanden zijn, heeft de KNAW geadviseerd dat het onderzoek zich moet richten op niet commercieel-wetenschappelijk onderzoek. Dit betekent voor het BPRC dat nauwere banden met de universitaire onderzoeksinstituten moeten gaan ontstaan. Tegelijkertijd zal BPRC in overleg met deze instituten een waarborging voor de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek moeten afspreken. Ik zal in overleg met NWO en de KNAW de mogelijkheden hiertoe onderzoeken.

OWB/AI/01/25266

Ik heb over de voorgaande materie met de dierenbeschermingsorganisaties constructief overleg gevoerd. Dit heeft tot gevolg gehad dat ondanks het feit dat deze organisaties vaak principieel verder willen gaan, men verregaand met mijn aanpak kan meegaan.

De dierenbeschermingsorganisaties hebben naar voren gebracht dat de informatie-voorziening over het onderzoek van het BPRC kan verbeteren, zeker nu het BPRC zich zal gaan richten op fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. In de zomermaanden zal ik mede in overleg met de dierenbeschermingsorganisaties een model voor het BPRC ontwikkelen waarin verdergaande informatieverstrekking centraal staat.

Ik zal hiertoe gesprekken voeren met de Dier Experimenten Commissie (DEC) van het BPRC, de commissie Biotechnologie voor Dieren, NWO en de KNAW. Na de zomer zal ik u hierover informeren.

Hoogachtend,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
namens deze,

Drs L.M.L.H.A. Hermans